Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Kraków

5

Rok 6. Warszawa, dnia 15 lutego 1930 r. № 3.

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH i POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

TREŚĆ:

REDAKCJA
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA Nr. 7, tel. 88-90.
(GMACH POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO).

ADMINISTRACJA
Warszawa, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13,
tel. 442-63.

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
„SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO"
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13.
Tel. 442-63.

WYJAŚNIENIE.

Wobec tendencyjnie rozsiewanych pogłosek o dokonanem włamaniu do kasy „FORTIS" w firmie E. Jagodziński, w Warszawie, Nowy Świat № 61 wyjaśniamy niniejszym:

1) Kasa, przepalona płomieniem acetyleno-tlenowym w magazynie jubilerskim p. E. Jagodzińskiego **nie była kasą syst. „FORTIS"**, lecz kasą metalową, t. zw. „betonowaną".

2. Kasy syst. „FORTIS", produkowane na zasadzie patentów №№ 1573/4 i 1888 inż. K. W. Thöriga, Zurich, w przeciwieństwie do wszelkiego rodzaju kas metalowych „betonowanych" nie posiadają **żadnego płaszcza metalowego.** Wykonywane są jako odlewy **monolityczne** w jednej sztuce, **jedynie i wyłącznie z betonu** o specjalnej konsystencji, na patentowanym szkielecie ze spirali.

3) Kasy „FORTIS" są odporne zarówno na krajanie „rakiem", jak i na przepalenie acetylenem. Odnośne dowody urzędowe mogą być okazane na żądanie.

4) Kasy „FORTIS" są jedynemi kasami, wyróżnianemi przez wszystkie bez wyjątku Towarzystwa Ubezpieczeń. Ubezpieczenie kasy „FORTIS" obliczane jest o 25% taniej, niż ubezpieczenie jakiejkolwiek kasy pancernej, względnie pancernej „betonowanej".

5) Fabryki kas „FORTIS" istnieją we wszystkich prawie krajach Europy. Mimo wielu usiłowań ze strony włamywaczy, w żadnym kraju nie było **ani jednego wypadku** udanego włamania do kasy „FORTIS".

6) Kasy syst. „FORTIS" produkowane są w Polsce wyłącznie przez nas.

„FORTIS"
Krajowa Fabryka Kas
i Konstrukcyj Stalobetonowych
Sp. z o. o.
Warszawa, Towarowa 33.

Uwaga: Komunalne Kasy Oszczędności mogą korzystać przy zakupie wyrobów syst. „FORTIS" **z 2-letniego kredytu** na bardzo dogodnych warunkach. Szczegóły na żądanie.

Rok 6. Warszawa, dnia 15 lutego 1930 r. № 3.

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.
ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 32.—
Półrocznie	„ 16.—
Kwartalnie	„ 8.—
Miesięcznie	„ 3,—
Cena Nr. pojedyńczego	„ 1.40

REDAKCJA: Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 88-90
ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 92
Redaktor odpowiedzialny: JÓZEF ROŻKOWSKI
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego“ Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie, ul. Ś-to-Krzyska Nr. 13 m. 15.
Tel. 442-63.

Nie skąpcie swych spostrzeżeń.

Dawno już minęły te czasy, kiedy człowiek zamykał się w ciasnem kole swoich własnych zainteresowań i potrzeb, kiedy jedna osada ludzka niewiele wiedziała o sprawach osady sąsiedniej.

Życie społeczne, współżycie już nietylko mieszkańców jednej wsi, gminy, miasta, nietylko obywateli jednego państwa, ale między narodami, częściami świata, przybiera charakter coraz ściślejszej współpracy i coraz bardziej uzależnia dobrobyt jednej cząstki ludzkiej społeczności od rozwoju i postępu innej. Interesy poszczególnych zawodów, warstw silnie się zazębiają i od siebie nawzajem zależą.

Zrozumienie tego powoduje coraz większy rozwój organizacyj społecznych, związków zawodowych, zacieśnia międzynarodowe stosunki gospodarcze i doprowadza do wspólnych zjazdów i narad, na których wypracowuje się wspólny program dalszej działalności w danej dziedzinie życia ludzkiego.

Współpraca ta, aczkolwiek jest koniecznością chwili obecnej, ma charakter współdziałania całkowicie dobrowolnego. Tu żadna władza nic zgóry nie narzuca swym członkom, a jeżeli nawet sprawom ich nadaje pewien kierunek, to liczy się poważnie nietylko z interesem ogółu, ale, co więcej, bierze pod uwagę pragnienia i dążenia najmniejszych nawet jednostek, wchodzących w skład organizacji, czy związku.

Im też współżycie poszczególnych jednostek między sobą jest silniejsze, tem żywszem tętnem pulsuje praca organizacji, tem bardziej jest ona związana z życiem swych członków, tem na mocniejszych stoi podstawach i większy wpływ może wywierać na bieg spraw społecznych, na formowanie nadchodzącego jutra.

Idea oszczędności, rozwijająca się silnie w latach przedwojennych w większości państw cywilizowanych, nadwyrężona wstrząsami katastrof wielkiej wojny, która, zdawało się, zburzyła do podstaw dotychczasowe zasady życia, idea ta obecnie, po dziesięciu zaledwie latach, odżyła z nową potęgą i zatacza coraz szersze kręgi. Wraca znów zaufanie do pieniądza, człowiek przestaje żyć z dnia na dzień, a myśli o jutrze, chce nietylko zapewnić sobie spokojną starość, ale dąży ponadto do pewnego wytkniętego celu. Chce ten cel osiągnąć własnemi siłami, kosztem drobnych codziennych wyrzeczeń się.

Ruch ten nie jest jeszcze dość silny, dostatecznie rozpowszechniony, tem niemniej wzmaga się z każdym dniem i potężnieje. Najlepszym tego dowodem jest powstawanie coraz to nowych kas oszczędności, dążenie ich do zrzeszania się, przystępowanie do naszego Związku.

Nie wystarczy jednak zgłaszać swe przystąpienie, nie dość podporządkować się ogólnym uchwałom i przyjmować obowiązujące zasady. Trzeba w życie organizacji wnosić z sobą nową energję, inicjatywę czynu. Trzeba do potężnej budowy dorzucać cegiełkę za cegiełką, trzeba wzmacniać jej fundamenty.

Kasa nie może poprzestać na tem, że dobrze się zorganizowała i pomyślnie rozwija. Trzeba, by podzieliła się z innemi kasami wiadomościami o wynikach swej pracy. Będzie to bodźcem dla innych do intensywniejszej działalności. Toć szlachetne współzawodnictwo jest jednym z ważniejszych, a koniecznych warunków postępu. Toć świadomość, że ktoś, rozporządzając temi samemi środkami, co my, osiągnął w swej pracy duże rezultaty, i nas zachęca do wysiłków, byleby nie pozostać w tyle.

Jeżeli zaś kasę spotka niepowodzenie, jeżeli błędną drogę początkowo obrała i teraz ma do zwalczenia piętrzące się liczne trudności, to i tem smutnem doświadczeniem winna się podzielić, aby inni mogli tego błędu uniknąć.

Chcąc udostępnić poszczególnym kasom i członkom Związku to zacieśnienie wzajemnych stosunków, dać im możność podzielenia się między sobą spostrzeżeniami, wypowiedzenia swych bolączek i swej szlachetnej dumy z powodu pomyślnego rozwoju, zwracamy się z gorącem wezwaniem do wszystkich czytelników, aby zechcieli stanąć do tej duchowej współpracy, żeby wzięli udział w wymianie myśli i poglądów.

Tematu znajdzie się zawsze dużo. Każdy, kto żywo interesuje się rozwojem swej organizacji, kto bierze czynny udział w jej pracach, a umie trochę obserwować, każdy przecież może opowiedzieć to w prostych niewyszukanych słowach.

Powstała w jakiejś miejscowości kasa. Czy nikt się nie znajdzie, ktoby opisał, skąd powstała myśl otworzenia kasy, czem się powodowali jej inicjatorzy, czy projekt ten spotkał się odrazu z gorącem przyjęciem ogółu. czy też miał poważne trudności do zwalczenia, a jeżeli tak, to czy przełamano już obojętność ogółu, czy projekt zjednał już dla siebie zaufanie i jak się to odbiło na dalszym rozwoju kasy.

Czy nie będzie to zachętą dla tylu innych pionierów idei oszczędności, którzy w swem mieście pragnęliby zapoczątkować i stworzyć kasę, a nie widzą zrozumienia dla tych poczynań w swem otoczeniu.

To znów z inicjatywy kasy urządzono Dzień Oszczędności w mieście. Należałoby przecież podzielić się z innemi kasami wiadomością, jak dzień ten się udał, jakich użyto środków propagandowych, czy akcja wzbudziła zainteresowanie wśród szerszego ogółu, czy dała jakieś pozytywne wyniki.

A przecież mówić można nietylko o zewnętrznej działalności kasy, ale również o jej wewnętrznych postulatach, o jej dążeniach, o zamierzeniach na przyszłość, które są jednym z najważniejszych, najistotniejszych czynników, warunkujących dalszy, pomyślny rozwój kasy.

Na każdym kroku codziennej działalności kasy powstaje cały szereg zagadnień, wzbogaca się zakres swych spostrzeżeń, które zainteresować mogą szerszy ogół czytelników.

Nie zwlekajcie więc i nie skąpcie swych spostrzeżeń, a dzielcie się niemi za naszem pośrednictwem z szerokiem gronem innych czytelników.

Z chwilą, gdy zaczniemy się swemi spostrzeżeniami dzielić, gdy nawiążemy ścisły kontakt duchowy, życie nasze drgać będzie silniejszem tętnem, poczujemy się mocniejszą, bardziej zwartą gromadą, stanie się nam bliższym, zrozumialszym brat nasz z dalekich okolic, ciekawiej i życzliwiej będziemy śledzić rozwój jego pracy, wyciągając stąd i dla siebie pożyteczne wskazówki na przyszłość i pewniej krocząc ku osiągnięciu wielkiego celu — stworzenia silnych podwalin materjalnych społeczeństwa we wspólnym wysiłku dalekich nieraz, ale bliskich sobie duchowo obywateli.

Janusz Lewandowski.

Dla dobra komunalnych kas oszczędności.

Zakres działalności k. k. o. jest szeroki. Zadania i cele —wzniosłe.

Mając to na uwadze, należy stale dbać o dobre imię tych instytucyj, pamiętając, że poderwanie opinji przez jedną z k. k. o. wpływa ujemnie na wszystkie k.k.o., jako instytucje noszące tąż samą nazwę.

Sprawa ta ma pierwszorzędne znaczenie, a nie zawsze jest przez czynniki miarodajne dość doceniana. **Powstawanie nowych placówek w punktach z góry nie rokujących właściwego rozwoju dla k k.o., jest bezwarunkowo niewskazane.**

Drugą zasadniczą sprawą, którą należy dobrze zrozumieć, **jest sprawa samodzielności kom. kas oszczęd.**, i niemieszania instytucji tej w orbitę interesów danego sejmiku, interesów niezawsze wskazanych dla kom. kas oszczęd., których operacje czynne muszą mieć charakter krótkoterminowy, a już w każdym razie płatny we właściwym terminie—i posiadać odnośne zabezpieczenie.

Słabe kasy, lub też kasy, których władze nie idą po linji dobra tych instytucyj wielokrotnie spychane są do roli kasy sejmikowej, i wtedy dziwić się nie należy, że taka k.k.o. na wkłady liczyć nie może.

Następnie zauważyć się również daje drugi objaw, godzący całkowicie w samodzielność k.k.o.

Objawem tym jest podporządkowanie całej działalności danej kasy, interesom i potrzebom kredytującego kasę banku, czy też banków. Kasy te z biegiem czasu stają się poprostu wygodnemi i bezpłatnemi oddziałami danego banku.

Aby się chronić od tego i nie uzależniać całkowicie od kredytujących kasę banków, należy brać pod uwagę ustosunkowanie kredytów bankowych do środków obrotowych własnych i ustosunkowanie to nie powinno przekraczać 25%.

Łącznie z tą sprawą ciekawe są posunięcia wszystkich kredytujących k.k.o. banków —co do prawa rewizji, bez jakiegokolwiek porozumienia się z instytucją po temu powołaną, jaką jest Związek Miejskich i Powiatowych Kom. Kas Oszczędności.

Dość ciekawym i charakteryzującym te stosunki był tego rodzaju wypadek.

W jednej z k.k.o. poważniejszy wkładca zauważył w dość krótkich okresach jeden od drugiego, rewizję przeprowadzane przez różne banki, a na zapytanie co do praw banków tych w tej sprawie, Zarząd k.k.o. wyjaśnił, że prawo do rewizji bank ten posiada przez udzielenie k.k.o. swego kredytu. Wtedy wkładca powołał się na swą dość znaczną lokatę w k. k. o. i chciał również na tej zasadzie przystąpić do rewizji, aby zbadać czy jego fundusze są właściwie zabezpieczone. Sprawa dość zasadnicza.

Od czego zależy pomyślny rozwój każdej k.k.o.? Odpowiedni kapitał zakładowy jest czynnikiem ważnym, lecz nie podstawowym dla prawidłowego rozwoju k.k.o., które jak i inne instytucje bankowe muszą szukać funduszów obrotowych we wkładach.

Jak wkłady pozyskać, oto główna troska dla każdej dyrekcji k.k.o.

Pieniądz każdy, a szczególniej pieniądz wkładcy oszczędnościowego lubi spokój i powagę instytucji, w której jest ulokowany. Pieniądz ten jest nadzwyczaj wrażliwy na najmniejsze niewłaściwe posunięcie instytucji czy to finansowe, czy też nawet natury ogólnej i natychmiast reaguje odpływem.

Aby mieć wkłady, trzeba umieć przedewszystkiem pozyskać dla instytucji właściwe zaufanie w społeczeństwie, które musi mieć wyrobioną opinję, że instytucja ta jest silną finansowo, nie prowadzi ryzykownych operacyj i nie ulega jakimkolwiek wpływom.

Następnie sprawa reklamy. Reklama aby dała właściwy rezultat, musi być traktowana poważnie, jak co do formy tak i co do treści. Zbyt ostre sentencje, forma reklamy nieestetyczna wkładcę, zamiast przyciągnąć — odstręczą. Pozatem na urządzenie lokalu

nigdy nie należy żałować pieniędzy, gdyż wrócą one pomnożone z procentem i ugruntują instytucję.

Kierownictwo k.k.o. winno spoczywać w rękach fachowych. Instytucja w rękach fachowego finansisty będzie się pomyślnie rozwijała i zajmie właściwe sobie poważne stanowisko, w innym wypadku przeważnie zejdzie do roli słabej placówki o nieokreślonym charakterze i nie odpowie zadaniom dla k. k. o. przeznaczonym.

S. K. L.

Sprawa zleceń płatniczych i inkasowych.

Pragnąc ułatwić Komunalnym Kasom Oszczędności, jak i wogóle naszym czytelnikom i klijentom kas, załatwianie rozmaitych zleceń płatniczych i inkasowych za pośrednictwem komunalnych kas oszczędności, podajemy niżej spis alfabetyczny kas, działających na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 1 stycznia 1930 r.

Prawie wszystkie komunalne kasy oszczędności należą do Związków rewizyjnych, działających na poszczególnych terenach, a mianowicie, kasy położone na terenie województw centralnych i wschodnich należą do Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie, Plac Napoleona 7. (Gmach Polskiego Banku Komunalnego); kasy małopolskie—do Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie, ul. Wałowa 9.; kasy śląskie—do Związku Komunalnych Kas Oszczędności Województwa Śląskiego w Katowicach, ul. Rynek 9. (Gmach Banku Gospodarstwa Krajowego); kasy wielkopolskie i pomorskie- do Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu, ul. 27-go Grudnia Nr. 8.

Wszelkie zatem zażalenia na nieterminowe lub niewłaściwe załatwianie spraw wskazanem jest kierować do odnośnych związków.

UWAGI: Znaczenie skrótów:

p.k.o. — powiatowa komunalna kasa oszczędności.

m.k.o. — miejska komunalna kasa oszczędności.

k.z.m. — komunalna kasa oszczędności związku międzykomunalnego.

o.p.k.o. — oddział powiatowej komunalnej kasy oszczędności.

o.m.k.o.—oddział miejskiej komunalnej kasy oszczędności.

Siedziby kas, którym powierzono zastępstwo Banku Polskiego do inkasowania weksli—wydrukowane są tłustemi czcionkami.

SPIS ALFABETYCZNY

KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI (POWIATOWYCH, MIEJSKICH I ZWIĄZKÓW MIĘDZYKOMUNALNYCH) ORAZ ICH ODDZIAŁÓW, ZBIORNIC I ZAKŁADÓW ZASTAWNICZYCH W DNIU 1 STYCZNIA 1930 R.

L. p.	Komunalna Kasa Oszczędności siedziba	Związku Komunalnego	w powiecie	Województwa
1.	**Aleksandrów Kujawski**	p.k.o.	Nieszawskim	Warszawskiego
2.	**Augustów**	p.k.o.	Augustowskim	Białostockiego
3.	Baranowicze	„	Baranowickim	Nowogródzkiego
4.	**Będzin**	„	Będzińskim	Kieleckiego
5.	**Biała Podlaska**	„	Bialskim	Lubelskiego
6.	**Bielsk Podlaski**	„	Bielskim	Białostockiego
7.	**Biłgoraj**	„	Biłgorajskim	Lubelskiego
8.	*Bielszowice*	o.p.k.o.	Katowickim	Śląskiego
9.	Bielsk	m.k.o.	Bielskim	Śląskiego
10.	Biała Krak.	m.k.o.	Bialskim	Krakowskiego
11.	Białystok	p.k.o.	Białostockim	Białostockiego
12.	Bojanowo	m.k.o.	Rawickim	Poznańskiego
13.	Bochnia	p.k.o.	Bocheńskim	Krakowskiego
14.	**Bochnia**	m.k.o.	Bocheńskim	Krakowskiego
15.	Borysław	m.k.o.	Drohobyckim	Lwowskiego
16.	Bohorodczany	p.k.o.	Bohorodczańskim	Stanisławowsk.
17.	Bolechów	m.k.o.	Dolińskim	Stanisławowsk.
18.	Borszczów	p.k.o.	Borszczowskim	Tarnopolskiego
19.	Bóbrka	p.k.o.	Bobreckim	Lwowskiego
20.	Brok n/Bugiem	m.k.o.	Ostrowskim	Białostockiego
21.	**Brasław**	p.k.o.	Brasławskim	Wileńskiego
22.	Brodnica n/Drw.	p.k.o.	Brodnickim	Pomorskiego
23.	Brodnica n/Drw.	m.k.o.	Brodnickim	Pomorskiego
24.	**Brody**	p.k.o.	Brodzkim	Tarnopolskiego
25.	Brzeziny	p.k.o.	Brzezińskim	Lubelskiego
26.	Brześć n/B.	„	Brzeskim	Poleskiego
27.	Brześć Kujawski	m.k.o.	Włocławskim	Warszawskiego
28.	*Brzeziny Śl.*	o.p.k.o.	Świętochłowickim	Śląskiego
29.	**Brzesko**	p.k.o.	Brzeskim	Krakowskiego
30.	Brzozów	p.k.o.	Brzozowskim	Lwowskiego
31.	*Brzezinka*	o.p.k.o.	Katowickim	Śląskiego
32.	**Brzeżany**	p.k.o.	Brzeżańskim	Tarnopolskiego
33.	Busk—Zdrój	m.k.o.	Stopnickim	Kieleckiego
34.	Buk	„	Grodziskim	Poznańskiego
35.	**Buczacz**	p.k.o.	Buczackim	Tarnopolskiego
36.	Bydgoszcz	„	Bydgoskim	Poznańskiego
37.	Bydgoszcz	m.k.o.	Bydgoskim	Poznańskiego
38.	Chełmno	„	Chełmińskim	Pomorskiego
39.	Chełmża	„	Toruńskim	Pomorskiego
40.	**Chełmno**	p.k.o.	Chełmińskim	Pomorskiego
41.	Chełm Lub.	„	Chełmskim	Lubelskiego
42.	Ciechanów	„	Ciechanowskim	Warszawskiego
43.	Cieszyn	m.k.o.	Cieszyńskim	Śląskiego
44.	Chojnice	p.k.o.	Chojnickim	Pomorskiego
45.	Chojnice	m.k.o.	Chojnickim	Pomorskiego
46.	Chodzież	p.k.o.	Chodzieskim	Poznańskiego
47.	Chodzież	m.k.o.	Chodzieskim	Poznańskiego
48.	Czortków	p.k.o.	Czortkowskim	Tarnopolskiego
49.	*Czeladź*	o.p.k.o.	Będzińskim	Kieleckiego
50.	Częstochowa	p.k.o.	Częstochowskim	Kieleckiego
51.	Czarnków	„	Czarnkowskim	Poznańskiego
52.	Czarnków	m.k.o.	Czarnkowskim	Poznańskiego
53.	Chrzanów	p.k.o.	Chrzanowskim	Krakowskiego
54.	Dąbrowa	m.k.o.	Dąbrowskim	Krakowskiego
55.	*Dąbrowa Górn.*	o.p.k.o.	Będzińskim	Kieleckiego
56.	Dobromil	p.k.o.	Dobromilskim	Lwowskiego
57.	Dolina	„	Dolińskim	Stanisławowsk.

L. p.	Komunalna Kasa Oszczędności siedziba	Związku Komunalnego	w powiecie	Województwa
58.	Drohiczyn	p.k.o.	Drohiczyńskim	Poleskiego
59.	Drohobycz	m.k.o.	Drohobyckim	Lwowskiego
60.	Druskieniki	„	Grodzieńskim	Wileńskiego
61.	Drohobycz	p.k.o.	Drohobyckim	Lwowskiego
62.	Dubno	„	Dubieńskim	Wołyńskiego
63.	**Działdowo**	„	Działdowskim	Pomorskiego
64.	Działdowo	m.k.o.	Działdowskim	Pomorskiego
65.	**Garwolin**	p.k.o.	Garwolińskim	Lubelskiego
66.	Gdynia	m.k.o.	Morskim	Pomorskiego
67.	Głębokie	p.k.o.	Dziśnieńskim	Wileńskiego
68.	Gniezno	m.k.o.	Gnieźnieńskim	Poznańskiego
69.	Gniezno	p.k.o.	Gnieżnieńskim	Poznańskiego
70.	Gniew	m.k.o.	Gniewskim	Pomorskiego
71.	**Gniew**	p.k.o.	Gniewskim	Pomorskiego
72.	Golub	m.k.o.	Wąbrzeskim	Pomorskiego
73.	Gostyń	p.k.o.	Gostyńskim	Poznańskiego
74.	Gostyń	m.k.o.	Gostyńskim	Poznańskiego
75.	Gorlice	p.k.o.	Gorlickim	Krakowskiego
76.	**Gostynin**	„	Gostynińskim	Warszawskiego
77.	Grodno	„	Grodzieńskim	Białostockiego
78.	Grodzisk Maz.	„	Błońskim	Warszawskiego
79.	Grójec	„	Grójeckim	Warszawskiego
80.	Grodzisk Maz.	„	Błońskim	Warszawskiego
81.	Grudziądz	„	Grudziądzkim	Pomorskiego
82.	Grudziądz	m.k.o.	Grudziądzkim	Pomorskiego
83.	Grodzisk	p.k.o.	Grodziskim	Poznańskiego
84.	Grodzisk	m.k.o.	Grodziskim	Poznańskiego
85.	Grybów	p.k.o.	Grybowskim	Krakowskiego
86.	**Gródek-Jagiel.**	p.k.o.	Gródeckim	Lwowskiego
87.	Grajewo	„	Szczuczyńskim	Białostockiego
88.	**Horodenka**	„	Horodeńskim	Stanisławowsk.
89.	Horochów	„	Horochowskim	Wołyńskiego
90.	Hrubieszów	„	Hrubieszowskim	Lubelskiego
91.	Inowrocław	„	Inowrocławskim	Poznańskiego
92.	Inowrocław	m.k.o.	Inowrocławskim	Poznańskiego
93.	Janów. Lub.	p.k.o.	Janowskim	Lubelskiego
94.	Janów Podl.	„	Konstantynowskim	Lubelskiego
95.	Jarocin	„	Jarocińskim	Poznańskiego
96.	**Jarocin**	m.k.o.	Jarocińskim	Poznańskiego
97.	*Janów*	o.p.k.o.	Katowickim	Śląskiego
98.	Jasło	m.k.o.	Jasłowskim	Krakowskiego
99.	Jaworów	p.k.o.	Jaworowskim	Lwowskiego
100.	Jarosław	m.k.o.	Jarosławskim	Lwowskiego
101.	Jędrzejów	p.k.o.	Jędrzejowskim	Kieleckiego
102.	Jutrosin	m.k.o.	Rawickim	Poznańskiego
103.	Kalisz	p.k.o.	Kaliskim	Łódzkiego
104.	Kalisz	m.k.o.	Kaliskim	Łódzkiego
105.	Kamień-Koszyrski	p.k.o.	Kamień-Koszyrsk.	Poleskiego
106.	**Kartuzy**	p.k.o.	Kartuskim	Pomorskiego
107.	**KATOWICE**	„	Katowickim	Śląskiego
108.	**KATOWICE**	m.k.o.	Katowickim	Śląskiego
109.	*Katowice*	o.m.k.o.	Katowickim	Śląskiego
110.	*Katowice*	„	Katowickim	Śląskiego
111.	*Katowice*	„	Katowickim	Śląskiego
112.	Kałusz	p.k.o.	Kałuskim	Stanisławowsk.
113.	Kamionka Str.	„	Kamionkowskim	Tarnopolskiego
114.	Kęty	m.k.o.	Bialskim	Krakowskiego
115.	Kępno	p.k.o.	Kępińskim	Poznańskiego
116.	Kielce	„	Kieleckim	Kieleckiego
117.	**Kolno**	„	Kolneńskim	Białostockiego
118.	Końskie	„	Koneckim	Kieleckiego

L. p.	Komunalna Kasa Oszczędności siedziba	Związku Komunalnego	w powiecie	Województwa
119.	Kobryń	p.k.o.	Kobryńskim	Poleskiego
120.	**Kosów Pol.**	„	Kosowskim	Poleskiego
121.	Kostopol	„	Kostopolskim	Wołyńskiego
122.	Kowel	„	Kowelskim	Wołyńskiego
123.	Kowel	m.k.o.	Kowelskim	Wołyńskiego
124.	Kościerzyna	p.k.o.	Kościerskim	Pomorskiego
125.	Kowalewo Pom.	m.k.o.	Wąbrzeskim	Pomorskiego
126.	Kościan	p.k.o.	Kościańskim	Poznańskiego
127.	**Koźmin**	„	Koźmińskim	Poznańskiego
128.	Kobylin	m.k.o.	Krotoszyńskim	Poznańskiego
129.	Koronowo	„	Bydgoskim	Poznańskiego
130.	Kościan	„	Kościańskim	Poznańskiego
131.	Koźmin	„	Koźmińskim	Poznańskiego
132.	*Kochłowice*	o.p.k.o.	Katowickim	Śląskiego
133.	Kolbuszowa	p.k.o.	Kolbuszowskim	Lwowskiego
134.	Kołomyja	„	Kołomyjskim	Stanisławowsk.
135.	Kołomyja	m.k.o.	Kołomyjskim	Stanisławowsk.
136.	Kosów	p.k.o.	Kosowskim	Stanisławowsk.
137.	Kozienice	„	Kozienickim	Kieleckiego
138.	Kopyczyńce	„	Kopyczynieckim	Tarnopolskiego
139.	*Kopciowice*	o.p.k.o.	Katowickim	Śląskiego
140.	Krotoszyn	p.k.o.	Krotoszyńskim	Poznańskiego
141.	Krotoszyn	m.k.o.	Krotoszyńskim	Poznańskiego
142.	Królewska Huta	„	Katowickim	Śląskiego
143.	Kraków	p k.o.	Krakowskim	Krakowskiego
144.	Kraków	m.k.o		Krakowskiego
145.	Kraków-Podgórze	„		Krakowskiego
146.	**Krynica-Zdrój**	„	Nowosądeckim	Krakowskiego
147.	Krosno	p.k.o.	Krośnieńskim	Lwowskiego
148.	Krosno	m.k.o.	Krośnieńskim	Lwowskiego
149.	Kutno	p.k.o.	Kutnowskim	Warszawskiego
150.	Krasnystaw	„	Krasnystawskim	Lubelskiego
151.	Krzemieniec	„	Krzemienieckim	Wołyńskiego
152.	Leszno	„	Lesznowskim	Poznańskiego
153.	Leszno	m.k.o.	Lesznowskim	Poznańskiego
154.	*Lipiny*	o.p.k o.	Świętochowickim	Śląskiego
155.	Limanowa	p.k.o.	Limanowskim	Krakowskiego
156.	Lida	„	Lidzkim	Nowogródzkiego
157.	Lipno	„	Lipnowskim	Warszawskiego
158.	Lidzbark	m.k.o.	Brodnickim	Pomorskiego
159.	**Lubliniec**	p.k.o.	Lublinieckim	Śląskiego
160.	Lubliniec	m.k.o.	Lublinieckim	Krakowskiego
161.	Lubaczów	p.k.o.	Lubaczowskim	Lwowskiego
162.	Lublin	„	Lubelskim	Lubelskiego
163.	Lubartów	„	Lubartowskim	Lubelskiego
164.	**Luboml**	„	Lubomelskim	Wołyńskiego
165.	Lwówek	m.k.o.	Nowotomyskim	Poznańskiego
166.	**LWÓW**	p.k.o.	Lwowskim	Lwowskiego
167.	**LWÓW**	m.k.o.		Lwowskiego
168.	*Lwów*	o.m.k.o.		Lwowskiego
169.	Łask	p.k.o.	Łaskim	Łódzkiego
170.	Łęczyca	„	Łęczyckim	Łódzkiego
171.	Łuck	m.k.o.	Łuckim	Wołyńskiego
172.	Łomża	p.k.o.	Łomżyńskim	Białostockiego
173.	**Łuniniec**	„	Łuninieckim	Poleskiego
174.	Łowicz	„	Łowickim	Warszawskiego
175.	Łowicz	m.k.o.	Łowickim	Warszawskiego
176.	Łobżenica	„	Wyrzyskim	Poznańskiego
177.	Łódź	p.k.o.	Łódzkim	Łódzkiego
178.	Łuków	„	Łukowskim	Lubelskiego
179.	Maków Mazow.	„	Makowskim	Warszawskiego

L. p.	Komunalna Kasa Oszczędności siedziba	Związku Komunalnego	w powiecie	Województwa
180.	*Mała Dąbrówka*	o.p k.o.	Katowickim	Śląskiego
181.	Miechów	p.k.o.	Miechowskim	Kieleckiego
182.	Mińsk-Mazow.	„	Mińsko-Mazow.	Warszawskiego
183.	Międzychód	„	Międzychodzkim	Poznańskiego
184.	Międzychód	m.k.o.	Międzychodzkim	Poznańskiego
185.	*Michałkowice*	o.p.k.o.	Katowickim	Śląskiego
186.	Mielec	p.k.o.	Mieleckim	Krakowskiego
187.	Mława	„	Mławskim	Warszawskiego
188.	Mołodeczno	„	Mołodeckim	Wileńskiego
189.	Mogilno	„	Mogileńskim	Poznańskiego
190.	Mościce	„	Mościckim	Lwowskiego
191.	Mysłowice	m.k.o.	Katowickim	Śląskiego
192.	Myślenice	p.k.o.	Myślenickim	Krakowskiego
193.	Nakło	m.k.o.	Wyrzyskim	Poznańskiego
194.	Nadwórna	p.k.o.	Nadwórniańskim	Stanisławowsk.
195.	**Nieśwież**	„	Nieświeskim	Nowogródzkiego
196.	Nowogródek	„	Nowogródzkim	Nowogródzkiego
197.	Nowe-Miasto	„	Lubawskim	Pomorskiego
198.	Nowe	m.k.o.	Świeckim	Pomorskiego
199.	Nowy-Tomyśl	p.k.o.	Nowotomyskim	Poznańskiego
200.	*Nowa-Wieś*	o.p.k.o.	Katowickim	Śląskiego
201.	*Nowy-Bytom*	o.p.k.o.	Świętochłowickim	Śląskiego
202.	Nowy-Sącz	m.k.o.	Nowosądeckim	Krakowskiego
203.	**Nowy-Targ**	p.k.o.	Nowotarskim	Krakowskiego
204.	Oborniki	„	Obornickim	Poznańskiego
205.	Obrzycko	m.k.o.	Szamotulskim	Poznańskiego
206.	Odolanów	p.k.o.	Odolanowskim	Poznańskiego
207.	Odolanów	m.k.o.	Odolanowskim	Poznańskiego
208.	Olkusz	k.z m.	Olkuskim	Kieleckiego
209.	Opatów	p.k.o.	Opatowskim	Kieleckiego
210.	**Opoczno**	„	Opoczyńskim	Kieleckiego
211.	Opalenica	m.k.o.	Grodziskim	Poznańskiego
212.	*Orzegów*	o.p.k.o.	Świętochłowickim	Śląskiego
213.	Ostrołęka	p.k o.	Ostrołęckim	Białostockiego
214.	Ostrów Maz.	„	Ostrowskim	Białostockiego
215.	Ostrów Wlkp.	m.k.o.	Ostrowskim	Poznańskiego
216.	Ostrzeszów	p.k.o.	Ostrzeszowskim	Poznańskiego
217.	Ostrów Wlkp.	„	Ostrowskim	Poznańskiego
218.	**Oświęcim**	m.k.o.	Oświęcimskim	Krakowskiego
219.	**Oszmiana**	p.k.o.	Oszmiańskim	Wileńskiego
220.	Pabjanice	m.k.o.	Łaskim	Łódzkiego
221.	Pakość	m.k.o.	Mogileńskim	Poznańskiego
222.	*Pawłów*	o.p.k.o.	Katowickim	Śląskiego
223.	Pińczów	p.k.o.	Pińczowskim	Kieleckiego
224.	Piotrków	„	Piotrkowskim	Łódzkiego
225.	Pińsk	„	Pińskim	Poleskiego
226.	Pleszew	„	Pleszewskim	Poznańskiego
227.	Pleszew	m.k.o.	Pleszewskim	Poznańskiego
228.	Płock	p.k.o.	Płockim	Warszawskiego
229.	Płońsk	„	Płońskim	Warszawskiego
230.	Pniewy	m.k.o.	Szamotulskim	Poznańskiego
231.	Postawy	p.k.o.	Postawskim	Wileńskiego
232.	Podgórze	m.k.o.	Toruńskim	Pomorskiego
233.	**POZNAŃ**	p.k.o.	Poznańskim	Poznańskiego
234.	Pobiedziska	m.k.o.	Poznańskim	Poznańskiego
235.	Poniec	„	Gostyńskim	Poznańskiego
236.	Poznań	„		Poznańskiego
237.	*Poznań*	o.m.k.o.		Poznańskiego
238.	*Poznań*	o.m.k.o.		Poznańskiego
239.	Podhajce	p.k.o.	Podhajeckim	Tarnopolskiego
240.	Prużany	p.k.o.	Prużańskim	Poleskiego
241.	Przemyśl	m.k.o.	Przemyskim	Lwowskiego
242.	Przeworsk	p.k.o.	Przeworskim	Lwowskiego
243.	Przemyśl	„	Przemyskim	Lwowskiego
244.	Przemyślany	„	Przemyskim	Tarnopolskiego
245.	Przasnysz	„	Przasnyskim	Warszawskiego
246.	Pszczyna	„	Pszczyńskim	Śląskiego
247.	Puławy	„	Puławskim	Lubelskiego
248.	**Pułtusk**	„	Pułtuskim	Warszawskiego
249.	Puck	m.k.o.	Morskim	Pomorskiego
250.	**Puck**	o.p.k.o.	Morskim	Pomorskiego
251.	Radom	p.k.o.	Radomskim	Kieleckiego
252.	**Radzyń**	„	Radzyńskim	Lubelskiego
253.	*Radzonków*	o.p.k.o.	Tarnowskim	Śląskiego
254.	Radomsk	p.k.o.	Radomskowskim	Łódzkiego
255.	Rawicz	„	Rawickim	Poznańskiego
256.	Rawa Maz.	„	Rawskim	Warszawskiego
257.	Rawicz	m.k.o.	Rawickim	Poznańskiego
258.	Rakoniewice	m.k.o.	Wolsztyńskim	Poznańskiego
259.	Rawa Ruska	p.k.o.	Rawskim	Lwowskiego
260.	Rogoźno	m.k.o.	Obornickim	Poznańskiego
261.	Ropczyce	p.k.o.	Ropczyckim	Krakowskiego
262.	*Rożdżeń*	o.p.k.o.	Katowickim	Śląskiego
263.	Rohatyn	p.k.o.	Rohatyńskim	Stanisławowsk.
264.	Równo	„	Rówieńskim	Wołyńskiego
265.	Rudki	„	Rudeckim	Lwowskiego
266.	*Ruda*	o.p.k.o.	Świętochłowickim	Śląskiego
267.	Rypin	p.k.o.	Rypińskim	Warszawskiego
268.	Rybnik	m.k.o.	Rybnickim	Śląskiego
269	Rybnik	p.k.o.	Rybnickim	Śląskiego
270.	Rymanów	m.k.o.	Sanockim	Lwowskiego
271.	Rzeszów	p.k.o.	Rzeszowskim	Lwowskiego
272.	Rzeszów	m.k.o.	Rzeszowskim	Lwowskiego
273.	Sandomierz	p.k.o.	Sandomierskim	Kieleckiego
274:	Sarny	„	Sarneńskim	Poleskiego
275.	Sambor	„	Samborskim	Lwowskiego
276.	Sambor	m.k.o.	Samborskim	Lwowskiego
277.	Sanok	„	Sanockim	Lwowskiego
278.	Sądowa Wisznia	„	Mościckim	Lwowskiego
279.	**Sępolno**	p.k.o.	Sępolińskim	Pomorskiego
280.	Siedlce	k.z.m.	Siedleckim	Lubelskiego
281.	*Siemianowice Śl.*	o.p.k.o.	Katowickim	Śląskiego
282.	Sieradz	p.k.o.	Sieradzkim	Łódzkiego
283.	Sierpc	„	Sierpeckim	Warszawskiego
284.	Sieraków n/Wartą	m.k.o.	Międzychodzkim	Poznańskiego
285.	Skierniewice	p.k.o.	Skierniewickim	Warszawskiego
286.	Skarszewy	m.k.o.	Kościerskim	Pomorskiego
287.	Skoczów	„	Cieszyńskim	Śląskiego
288.	Skałat	p.k.o.	Skałackim	Tarnopolskiego
289.	Słupca	„	Słupeckim	Łódzkiego
290	**Słonim**	„	Słonimskim	Nowogródzkiego
291.	Śmigiel	„	Śmigielskim	Poznańskiego
292.	Śmigiel	m.k.o.	Śmigielskim	Poznańskiego
293.	**Śniatyn**	p.k.o.	Śniatyńskim	Stanisławowsk.
294.	Śniatyn	m.k.o.	Śniatyńskim	Stanisławowsk.
295.	**Sokółka**	p.k.o.	Sokólskim	Białostockiego
296.	Sokołów	„	Sokołowskim	Lubelskiego
297.	Solec Kujawski	m.k.o.	Bydgoskim	Poznańskiego
298.	Sokal	„	Sokalskim	Lwowskiego
299.	Sochaczew	„	Sochaczewskim	Warszawskiego
300.	Śrem	p.k.o.	Sremskim	Poznańskiego
301.	**Środa**	„	Sredzkim	Poznańskiego

L. p.	Komunalna Kasa Oszczędności siedziba	Związku Komunalnego	w powiecie	Województwa
302.	Śrem	m.k.o.	Sremskim	Poznańskiego
303.	Środa	„	Sredzkim	Poznańskiego
304.	Stołpce	p.k.o.	Stołpeckim	Nowogródzkiego
305.	Starogard	„	Starogardzkim	Pomorskiego
306.	Starogard	m.k.o.	Starogardzkim	Pomorskiego
307.	**Stary Sambor**	k.k.o.	Starosamborskim	Lwowskiego
308.	Strzelno	p.k.o.	Strzelińskim	Poznańskiego
309.	Strumień	m.k.o.	Bielskim	Śląskiego
310.	Strzyżów	„	Strzyżowskim	Lwowskiego
311.	Stanisławów	p.k.o.	Stanisławowskim	Stanisławowsk.
312.	Stryj	„	Stryjskim	Stanisławowsk.
313.	Stanisławów	m.k.o.	Stanisławowskim	Stanisławowsk.
314.	**Stryj**	„	Stryjskim	Stanisławowsk.
315.	Stolin	p.k.o.	Stolińskim	Poleskiego
316.	Suwałki	„	Suwalskim	Białostockiego
317.	Sulmierzyce	m.k.o.	Odolanowskim	Poznańskiego
218.	Świętochłowice	p.k.o.	Świętochłowickim	Śląskiego
319.	**Świecie**	„	Świeckim	Pomorskiego
320.	Świecie	m.k.o.	Świeckim	Pomorskiego
321.	Święciany	p.k.o.	Święciańskim	Wileńskiego
322.	Szamotuły	„	Szamotulskim	Poznańskiego
323.	Szubin	„	Szubińskim	Poznańskiego
324.	Szamotuły	m.k.o.	Szamotulskim	Poznańskiego
325.	*Szydłowiec*	o.p.k.o.	Koneckim	Kieleckiego
326.	**Tarnowskie Góry**	p.k.o	Tarnogórskim	Śląskiego
327.	Tarnowskie Góry	m.k.o.	Tarnogórskim	Śląskiego
328.	Tarnów	„	Tarnowskim	Krakowskiego
329.	**Tarnobrzeg**	p.k.o.	Tarnobrzeskim	Lwowskiego
330.	Tarnopol	„	Tarnopolskim	Tarnopolskiego
331.	Tarnopol	m.k.o.	Tarnopolskim	Tarnopolskiego
332.	Tczew	„	Tczewskim	Pomorskiego
333.	Tczew	p.k.o.	Tczewskim	Pomorskiego
334.	**Tłumacz**	„	Tłumackim	Stanisławowsk.
335.	**Tomaszów Lub.**	„	Tomaszowskim	Lubelskiego
336.	Tomaszów Maz.	m.k.o.	Brzezińskim	Łódzkiego
337.	Toruń	p.k.o.	Toruńskim	Pomorskiego
338.	Toruń	m.k.o.		Pomorskiego
339.	Trembowla	p.k.o.	Trembowelskim	Tarnopolskiego
340.	Trzemeszno	m.k.o.	Mogilnickim	Poznańskiego
341.	Turek	p.k.o.	Tureckim	Łódzkiego
342.	Tuszyn	m.k.o.	Łódzkim	Łódzkiego
343.	**Tuchola**	p.k.o.	Tucholskim	Pomorskiego
344.	Tuchola	m.k.o.	Tucholskim	Pomorskiego
345.	**Turka n/Str.**	p.k.o.	Tureckim	Stanisławowsk.
346.	Ujście	m.k.o.	Chodzieskim	Poznańskiego
347.	**WARSZAWA**	p.k.o.	Warszawskim	Warszawskiego
348.	**WARSZAWA**	m.k.o.		Warszawskiego
349.	*Warszawa*	o.m.k.o.		Warszawskiego
350.	**Wadowice**	p.k.o.	Wadowickim	Krakowskiego
351.	*Wąbrzeźno*	„	Wąbrzeskim	Pomorskiego
352.	Wąbrzeźno	m.k.o.	Wąbrzeskim	Pomorskiego
353.	Wągrowiec	p.k.o.	Wągrowieckim	Poznańskiego
354.	*Wełnowiec*	o.p.k.o.	Katowickim	Śląskiego
355.	**Wejherowo**	p.k.o.	Morskim	Pomorskiego
356.	Wejherowo	m.k.o.	Morskim	Pomorskiego
357.	Węgrów	p.k.o.	Węgrowskim	Lubelskiego
358.	Wilejka	„	Wilejskim	Wileńskiego
359.	Wilno	m.k.o.		„
360.	Wieleń n/Notecią	„	Wieleńskim	Poznańskiego
361.	Wielichowo	„	Śmigielskim	Poznańskiego
362.	**Wieliczka**	p.k.o.	Wielickim	Krakowskiego
363.	Wierzbnik	„	Iłżeckim	Kieleckiego
364.	*Witkowo*	o.p.k.o.	Gnieźnieńskim	Poznańskiego
365.	Włocławek	p.k.o.	Włocławskim	Warszawskiego
366.	**Włodawa**	„	Włodawskim	Lubelskiego
367.	Włocławek	m.k.o.	Włocławskim	Warszawskiego
368.	Włodzimierz	p.k.o.	Włodzimierskim	Wołyńskiego
369.	Włoszczowa	„	Włoszczowskim	Kieleckiego
370.	Wołkowysk	„	Wołkowyskim	Białostockiego
371.	Wołożyn	„	Wołożyńskim	Nowogródzkiego
372.	Wodzisław	m.k.o.	Rybnickim	Śląskiego
373.	Wolsztyn	p.k.o.	Wolsztyńskim	Poznańskiego
374.	**Wolsztyn**	m.k.o.	Wolsztyńskim	Poznańskiego
375.	Wronki	„	Szamotulskim	Poznańskiego
376.	Września	„	Wrzesińskim	Poznańskiego
377.	**Września**	p.k.o.	Wrzesińskim	Poznańskiego
378.	**Wyszków**	o.p.k.o.	Pułtuskim	Warszawskiego
379.	Wyrzysk	p k.o.	Wyrzyskim	Poznańskiego
380.	Wysoko-Mazow.	„	Wysoko-Mazow.	Białostockiego
381.	Zamość	„	Zamojskim	Lubelskiego
382.	**Zaleszczyki**	„	Zaleszczyckim	Tarnopolskiego
383.	**Zawiercie**	„	Zawierciańskim	Kieleckiego
384.	Zbąszyn	m.k.o.	Nowotomyskim	Poznańskiego
385.	Zbaraż	p.k.o.	Zbaraskim	Tarnopolskiego
386.	Zdołbunów	„	Zdołbunowskim	Wołyńskiego
387.	Zduny	m.k.o.	Krotoszyńskim	Poznańskiego
388.	Złoczów	p.k.o.	Złoczowskim	Tarnopolskiego
389.	Złoczów	m.k.o.	Złoczowskim	Tarnopolskiego
390.	Żnin	p.k.o.	Żnińskim	Poznańskiego
391.	**Żółkiew**	„	Żółkiewskim	Lwowskiego
392.	Zory	m k.o.	Rybnickim	Śląskiego
393.	Żydaczów	p.k.o.	Żydaczowskim	Stanisławowsk.
394.	Żywiec	m.k.o.	Żywieckim	Krakowskiego

Izby rozrachunkowe.

Też same lub podobne motywy, które spowodowały zastąpienie pieniądza kruszcowego papierowym, przyczyniły się do powstania i wielkiego rozwoju obrotu „bezgotówkowego“, a więc obrotu czekowego, przekazowego i przelewowego. Motywy te opierają się z jednej strony na korzyściach prywatno-gospodarczych, a więc oszczędność w czasie i pracy, oprocentowaniu kapitału złożonego w instytucji finansowej. Posiadacz pieniędzy przez złożenie pieniędzy w banku czy kasie oszczędności otrzymuje pewien procent, nadto dla spłacenia swoich należności względem wierzyciela nie potrzebuje czynić tego efektywną gotówką, wystarczy wystawić mu czek, lub dać polecenie bankowi dokonania w jego imieniu wpłaty na rachunek

wierzyciela. Z drugiej strony obrót bezgotówkowy w znacznej mierze przyczynia się do tego, że ilość pieniędzy, będących prawnym środkiem płatniczym (bilety Banku Emisyjnego i państwowe) nie odpowiada całkowicie ilościom aktów wymiany w społeczeństwie. Część tych aktów wymiany dokonuje się w drodze wzajemnych kompensat, kiedy każda ze stron jest równocześnie dłużnikiem i wierzycielem, zapomocą czeków, przekazów i przelewów, Ponadto obrót bezgotówkowy wzmacnia instytucje finansowe przez wkłady osób posługujących się nim, wzmacnia ich aktywność kredytową.

Korzyści wymienione obrotu bezgotówkowego występują jednak tylko wtedy, zwłaszcza przy obrocie czekowym, kiedy odbiorca czeku czy przekazu, sam posiada r-k w banku czy kasie i miast natychmiast realizować go i podnosić efektywną gotówkę, poleca sumę czeku zapisać na własny rachunek. Taki bank, zwłaszcza w stosunku do klientów prowincjonalnych, jak centralny bank komunalny w stosunku do komunalnych kas oszczędności, staje się instytucją wyrównawczą. Ten charakter przynosi obu stronom, a więc bankowi i klientom, równe korzyści, jak akcja kredytowa. Spełnia on rolę pewnego rodzaju izby rozrachunkowej.

Właściwa jednak forma izby rozrachunkowej powstała w innych warunkach i inne formy organizacyjne przybierała. Posługiwanie się w wielkiej mierze czekami i innemi formami przekazów nastręcza poważne trudności techniczne. Wyobraźmy sobie wielki bank w wielkiem mieście, który posiada w danym momencie kilkadziesiąt czeków na różne banki w tem samem mieście. Dla zrealizowania tych czeków potrzeba kilku funkcjonarjuszów i dość dużego czasu. Tę niedogodność rozwiązano w bardzo prosty sposób napozór, umawiając się między sobą, by w oznaczonej porze zejść się i poczynić wzajemne obrachunki i miast realizowania każdego czeku z osobna, skompensować wzajemne należności, gotówką wypłacając tylko różnicę powstającą z obrachunku. Ta umowa banków stała się podstawą izb rozrachunkowych. Widzimy tutaj, jak momenty czysto prywatnego interesu mogły wywołać zjawisko o znaczeniu ogólno-gospodarczem.

Organizacja izby rozrachunkowej opiera się na następujących zasadach: przynajmniej dwukrotnie w ciągu dnia przedstawiciele banków, uczestniczących w Izbie Rozrachunkowej, spotykają się: za pierwszym razem wręczają sobie wzajemnie czeki, przekazy, weksle domicylowane w banku i udają się z niemi do swoich banków, aby sprawdzić pokrycie, autentyczność podpisów, ewentualnie otrzymanie polecenia na wykup weksla domicylowanego w banku. Dokumenty, których bank z różnych powodów honorować nie mógł za drugim razem zostają zwrócone ich posiadaczowi. Co do pozostałych następuje kompensata, a różnicę pozostałą z obrachunku wypłaca się gotówką lub czekiem.

Zilustrujmy to na przykładzie najbardziej prostym. Przypuśćmy, że występują trzy banki, A, B, C. Bank A posiada czeki na bank B na sumę 30000 zł., bank B na bank C na sumę zł 20000., bank C na bank B na sumę zł. 10000., wreszcie bank C na bank A na sumę 10000 zł. Najpierw następuje kompensata między bankami B i C z różnicą na korzyść banku B w sumie zł. 10000.—. Ale bank A posiada czeki na bank B na sumę 30000.—, natomiast B nie posiadając czeków na A, ma różnicę powstałą w rozrachunku na banku C, który w dalszym ciągu ma czeki na bank na 10000 zł. Bank B zamiast odbierać gotówkę od banku C i płacić nią bankowi A, otrzymuje od banku C niejako wierzytelność jego do banku A i kompensuje ją z własnym „długiem" do banku A, dopłacając 20000 zł. otrzymaliśmy więc, zamiast możliwych w stanie pierwotnym przy uskutecznianiu realizacji czeków oddzielnie czterech operacji, jedną. Oczywiście przykład ten tylko w słabej mierze może uzmysłowić różnorodność i bogactwo wzajemnych obrachunków, jakie mogą zaistnieć przy dużej liczbie uczestników Izby Rozrachunkowej i przy dużych obrotach.

Pierwsza izba rozrachunkowa powstała w kraju, który najwcześniej i najsilniej rozwinął obrót czekowy, w Anglji. w Londynie w r. 1765 (Clearing-House). Następnie powstawały izby w Nowym Yorku, Berlinie, Paryżu, Wiedniu, wogóle w silniejszych ośrodkach przemysłowych i handlowych. Zasadniczo izby rozrachunkowe o tych formach organizacyjnych zakładano dla banków tego samego miasta. Izby rozrachunkowe dla instytucyj finansowych prowincjonalnych zakładano później i nie tworzyły one samodzielnych organizacji lecz często rolę ich spełniały wielkie centralne banki.

W odrodzonej Polsce pierwsza izba rozrachunkowa powstała w Warszawie w r. 1919, następne zakładano przy oddziałach Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej. Obecnie istnieją w Polsce izby rozrachunkowe przy oddziałach Banku Polskiego w ilości 5: w Warszawie, Katowicach, Lwowie, Łodzi, Poznaniu. W lutym 1930 r. ma być założona izba rozrachunkowa przy oddziale Banku Polskiego w Krakowie.

Największe obroty wykazuje Izba Rozrachunkowa Warszawska. W roku 1929 liczba uczestników tej Izby wynosiła 20. W tym okresie przedstawiono sobie wzajemnie do zapłaty weksli, czeków, przekazów i innych dokumentów sztuk 866967 na sumę przeszło 5680 miljonów złotych, z czego w drodze kompensaty wyrównano około 59%, resztę zaś przelewami żyrowemi.

Następne miejsce odnośnie sumy obrotów oraz ilości uczestników zajmuje Izba Rozrachunkowa w Poznaniu (702 miljony), Katowicach (393 miljony), Lwowie (293 miljony), Łodzi (197 miljonów). Obroty wszystkich izb rozrachunkowych za 1929 wynoszą 7267 miljonów zł. wobec 5019 miljonów w 1928 r. Stały wzrost obrotów Izb rozrachunkowych, rozpoczęty z chwilą stabilizacji waluty, zapewni przedewszystkiem podniesienie się intensywności naszego życia gospodarczego oraz utrwalenie się zrozumienia dogodności, płynących z korzystania z tej instytucji. Warunki te są koniecznemi nietylko dla rozwoju izb rozrachunkowych, ale wszystkich form obrotu bezgotówkowego, ktorego niewielka część stanowi obrót izb rozrachunkowych.

S. M.

Przelewy na konta czekowe w obrocie zagranicznym.

Celem udogodnienia właścicielom kont czekowych obrotu zagranicznego Pocztowa Kasa Oszczędności zawarła umowy z Austrją, Czechosłowacją i Francją w sprawie przelewów na konta czekowe w tych krajach. Umowy te zezwalają na przelewanie dowolnych kwot na konta zagraniczne, jak również na przyjmowanie wpłat na konta czekowe w P.K.O. od zagranicy.

Dawny sposób przekazywania sum pieniężnych zagranicę za pośrednictwem banków, które w większych miastach danego kraju posiadały swych korespondentów, okazał się niewygodnym, tak ze względu na znaczne opóźnienie przekazów, jak i dość wysokiej prowizji pobieranej przez banki. Zresztą dążeniem ostatnich czasów jest ułatwianie jaknajszybszej i najsprawniejszej wymiany międzynarodowej w dziedzinie gospodarczej, Poczta. telegraf, kabel zbliżyły ludzi ze sobą, podwoiły tętno życia ekonomicznego, pomnożyły obroty, dzięki stworzeniu doskonałego sposobu wymiany. W obecnym skomplikowanym aparacie międzynarodowej wymiany pieniężnej dąży się do jaknajprostszego, a z drugiej strony najniezawodniejszego rozwiązania zagadnienia tej właśnie wymiany.

Praktyka, jaką w ciągu szeregu lat od chwili założenia dały pocztowe konta czekowe w obrocie krajowym, pozwoliła przypuszczać, że takąż rolę potrafią one odegrać w dziedzinie międzynarodowej wymiany pieniądza. Początkowo starano się rozwiązać zagadnienie przekazywania pieniędzy zagranicę za pośrednictwem P.K.O. przez otworzenie pocztowych kont czekowych przez centralę P.K.O.—zagranicą. Jednakże tego rodzaju wpłaty na konta czekowe, z równoczesnem poleceniem wypłaty tej sumy zagranicą, o ile została wpłacona w Polsce, bądź też w naszym kraju, o ile została wypłacona zagranicę, okazały się wygodnemi jedynie dla nieposiadających kont czekowych, dla właścicieli natomiast była ta sprawa połączona z kłopotem podnoszenia pieniędzy i gotówkowej wpłaty na konto czekowe odpowiedniej centrali kont czekowych pocztowych (np. Bureaux de chèques Postaux w Paryżu) w P.K O. lub konto czekowe P.K.O. zagranicą, względnie przelewanie sum na te rachunki.

Obecnie system przelewów zagranicznych jest znacznie uproszczony. W r. 1924 na konferencji, odbytej w Stockholmie przedstawiciele 26 państw podpisali wspólną umowę, normującą prawną stronę sposobu regulowania zobowiązań przez obywateli 2 różnych państw.

Obecnie praktycznie rzecz powyższa przedstawia się w ten sposób: właściciel konta czekowego w P.K.O. na zwykłym blankiecie przelewowym wypisuje odpowiednią kwotę n.p. w frankach francuskich, o ile wypłata czeku przelewowego lub przekazowego ma być uskuteczniona zagranicą—we Francji. Jeśli adresat posiada pocztowe konto czekowe we Francji—to już na czwarty, piąty dzień dopisaną jest na jego koncie przelana kwota, o ile nie posiada konta, suma powyższa zostaje mu wypłacona gotówką. W ten sam sposób postępuje się i z pieniędzmi z zagranicy. Zaznaczamy, że zagranicą należy wpłacać bezpośrednio na konta czekowe P.K.O. w centralach odpowiednich instytucyj przekazowo-pocztowych, podobnych do naszej P.K.O. z zaznaczeniem Nr. konta, względnie miejsca wypłaty — adresata. Posiadacze natomiast n.p. francuskich kont czekowych mogą dowolne sumy przelewać ze swych kont na konta czekowe w Polsce.

Sumy czeków przelewowych winny być wypisane w walucie kraju, w którym mają być wypłacone, względnie dopisane na odpowiednie konto pocztowe i nadesłane do centrali, względnie oddziałów P. K. O. normalną drogą. Przelewać na konta czekowe zagraniczne z kont P. K. O. można do następujących państw: Francji, Austrji, Czechosłowacji, Niemiec, Jugosławji, Włoch, Szwajcarji, Belgji, Holandji, Danji, Szwecji i Łotwy.

Obrót przelewowy dostatecznie ułatwia obywatelom dwu różnych państw obrót pieniężny dzięki uproszczonemu sposobowi rozrachunków przez urzędy czekowo-pocztowe, że można powiedzieć, iż są oni w tem położeniu, jakby byli obywatelami jednego kraju.

Zresztą jest jeszcze inna rzecz, poza zmechanizowaniem i przyspieszeniem tego obrotu, która wpłynąć powinna na jego rozpowszechnienie. Jest to jego taniość. Stawka prowizji manipulacyjnej, określona przez P. K. O. na 1 promille (najmniej jednak 50 gr.) wprowadza wielką taniość w przekazywaniu sum, jeśli weźmiemy i to pod uwagę, że przelewać można całkiem dowolne sumy za pośrednictwem jednego czeku przelewowego, to uczyni to sposób przekazywania b. wygodnym. A najważniejszym momentem bodajże jest to, że obrót przelewowy angażuje jaknajmniejszą ilość gotówki efektywnej.

Z tych względów wskazanem byłoby, aby komunalne kasy oszczędności korzystały jaknajszerzej przy przekazach zagranicznych z tych udogodnień, które daje przelewowy sposób przekazywania gotówki zagranicę, wprowadzony przez P. K. O. Tem bardziej, że wszystkie kom. kasy oszczędności posiadają konta czekowe P. K. O.

Korzystać zaś z udogodnień, jakie wprowadza współczesna technika obiegu pieniężnego jest nietylko korzyścią, ale i obowiązkiem tych licznych placówek społecznych kredytowo-oszczędnościowych, jakiemi właśnie są kasy.

S.

Film na usługach propagandy oszczędności.

W ostatnich latach zagranicą, a nawet i u nas, zaczęto doceniać znaczenie filmu w propagandzie różnych dziedzin życia społecznego.

Umiejętnie pomyślany i dobrze zdjęty film—to obecnie najlepsza reklama. Trzeba tylko pamiętać o tem, by widza zachęcić do sledzenia z zaciekawieniem akcją obrazu i poniekąd zmusić go do zapamiętania wytycznych propagowanej idei.

To wielkie znaczenie filmu w propagandzie idei oszczędności było też m. i. tematem obrad zeszłorocznego II Międzynarodowego Kongresu Oszczędnościowego w Londynie, który uznał za pożądane, by kasy oszczędności, lub ich związki, opracowały plany filmu pozbawione specjalnie lokalnego charakteru tak, aby można go było wymieniać między poszczególnemi krajami.

Polecono nawet Międzynarodowemu Instytutowi Oszczędnościowemu w Medjolanie zająć się zbieraniem tych życzeń i planów i wspólnie z Międzynarodowym Instytutem Kinematografu oświatowego stworzyć taki film.

Jednak czekanie na ukazanie się filmu „międzynarodowego“ jest, zdaniem naszem, — traceniem czasu, gdyż film taki nie zaspokoi i nie może zaspokoić wszystkich naszych wymagań i warunków pracy propagandowej choćbyśmy nasze życzenia i plany przesłali Międzynarodowemu Instytutowi Oszczędnościowemu. Przedewszystkiem będą uwzględnione życzenia państw zachodnich i ich specyficzne warunki rozwoju idei oszczędnościowej, które mniej więcej jednakowo są rozwinięte, natomiast nasze—z reguły rzeczy muszą być traktowane pobieżnie.

Nie przecząc w zasadzie celowości wyświetlania takiego filmu u nas, jesteśmy jednak zwolennikami nakręcenia u nas niewielkiego filmu, który mógłby być wyświetlany w kinematografach jako dodatek do zwykłych programów, a podczas obchodu „Dnia Oszczędności“ w dniu 31 października—na urządzanych w tym celu zebraniach i odczytach. Za poparciem naszego projektu przemawia fakt nakręcania filmów propagujących ideę oszczędności przez naszych sąsiadów niemców i czechów, nie mówiąc już o innych państwach Zachodu, gdzie zmysł oszczędności jest nadzwyczaj rozwinięty w całem społeczeństwie*).

I tak niemieckie kasy oszczędności posiadają już cztery filmy, natomiast dowiadujemy się, że związek niemieckich kas oszczędności w Czechosłowacji nakręcił niewielki film specjalnie przeznaczony dla dzieci. U nas, gdzie dotychczas panuje analfabetyzm i znana niechęć do nadmiernie przewlekłych i zbyt często urządzanych, przy każdej okazji, akademji i odczytów tylko metody poglądowej propagandy, podanej w przystępnej i interesującej formie mogą trafić do wyobraźni mas, a temsamem osiągnąć swój cel.

Mamy wrażenie, że ze znalezieniem reżysera i autora do napisania scenarjusza nie byłoby tak trudno (choćby drogą konkursu), gdyż przemysł filmowy w Polsce wyszedł już ze stanu niemowlęctwa i coraz wybitniej daje znać o sobie na rynkach zagranicznych.

Jest pewna trudność w sfinansowaniu tego projektu, jednak uważamy, że władze wszystkich instytucyj oszczędnościowych w Polsce zdają sobie dokładnie sprawę z korzyści wypływających z tego rodzaju przedsięwzięcia i, sądzimy iż w razie podjęcia przez związki kas oszcz. prac w tym kierunku nie natrafią na nieprzezwyciężone trudności tembardziej, że już w roku zeszłym przed „Dniem Oszczędności“ kilkanaście komunalnych kas oszczędności zwracało się do Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie z prośbą o nadesłanie filmu propagandowego w celu wyświetlania go w miejscowym kinematografie.

Nie zapominajmy więc o znaczeniu filmu propagandowego, a przystępując do planowego jego zdejmowania, miejmy na uwadze kolosalne jego znaczenie propagandowe w krzewieniu idei oszczędności wśród mas.

Jot.

---

*) Dzięki właśnie dobrze pomyślanej i rozwiniętej propagandzie.

Komunikaty Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

W dniu 17 b. m. odbędzie się w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych konferencja w sprawie organizacji działalności instrukcyjnej i rewizyjnej w odniesieniu do komunalnych kas oszczędności.

Konferencja ta ma na celu głównie i przedewszystkiem omówienie sprawy uporządkowania i skoordynowania czynności rewizyjnych różnych władz państwowych, związków rewizyjnych, banków państwowych i komunalnych.

Uprasza się zrzeszone w n/Związku komunalne kasy oszczędności o możliwie szybkie nadesłanie nam zamknięć rachunkowych na dzień 1/I 1930 r., które są nam niezbędne do ułożenia sprawozdania z działalności n/Związku.

Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności rozesłał okólnik № 2 z d. 8.II-1930 r. do wszystkich zrzeszonych kom. kas oszczędn. (odpisy do wiadomości przewodniczących wydz. pow. i prezydentów miast) następującej treści:

Kursy dokształcające dla pracowników komunalnych kas oszczędności, organizowane corocznie przez nasz Związek, jak stwierdzają to przeprowadzane rewizje przez lustratorów naszego Związku przyczyniają się do podniesienia i usprawnienia działalności kas.

Dlatego też **Zarząd Związku, dążąc do pogłębiania**

wiedzy praktycznej wśród pracowników kas, zdecydował i w roku bieżącym **urządzić siedmiodniowy kurs dokształcający** (do 10 dni).

Mając na uwadze zwiększone prace w komunalnych kasach oszczędności, związane z wykończaniem zamknięć rachunkowych zakończonego roku gospodarczego i otwieraniem rachunków bieżącego okresu gospodarczego, ustalono rozpoczęcie kursu w drugiej połowie miesiąca marca roku bieżącego, niezwłocznie po mającem się odbyć Walnem Zebraniu delegatów kas naszego Związku. W ten sposób delegaci kas na Walne Zebranie będą mogli korzystać z kursu, organizowanego przez n/Związek, nie narażając instytucji, w których pracują na dodatkowe świadczenia zwrotu kosztów podróży.

Głównem zadaniem projektowanego kursu będą przedewszystkiem przedmioty z dziedziny buchalterji, arytmetyki handlowej i politycznej oraz prawa handlowego i prawa hipotecznego przyczem **przewiduje się jednocześnie zorganizowanie praktycznych zajęć (seminarjów)** dla słuchaczów kursu.

Opłata za przesłuchanie kursu wynosić będzie Zł. 50.— od pracownika kasy, od innych słuchaczy — Zł. 75.—

Ze względu na należyte zorganizowanie kursu (wyszukanie odpowiednich sal wykładowych, noclegów i t. p.), **prosimy Zarządy kas o wcześniejsze zgłaszanie kandydatów** i nadmieniamy, że pożądanem jest delegowanie na kurs kierowników kas i pracowników wykwalifikowanych (buchalterów, likwidatorów i t. p.). **Ostateczny termin nadsyłania zgłoszeń** do Związku **ustala się dzień 1 marca 1930 r.**

Sądzimy, że Zarządy kas **we własnym dobrze zrozumiałym interesie** umożliwią swemu personelowi jaknajliczniejsze przybycie na kurs, pokrywając za niego opłatę, jak również i zwrot kosztów przejazdu i pobytu w Warszawie.

SPROSTOWANIE.

W związku z artykułem p. t. „Olbrzymie nadużycia w Powiatowej Kasie Oszczędności w Płocku", zamieszczonym w „Kurjerze Porannym" z dnia 11 lutego 1930 r., Zarząd Komun. Kasy Oszczędności pow. Płockiego, na zasadzie art. 32 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 r. o prawie prasowem (Dz. Ust. 1928 r. Nr. 1 poz. 1), wysłał do redakcji „Kurjera Porannego" w Warszawie następujące sprostowanie:

Nieprawdą jest:

1) że nikt w ostatnich czasach nie mógł otrzymać pożyczki w Powiatowej Kasie Oszczędności w Płocku,

2) że śmierć jednego z urzędników Kasy wydobyła na jaw całą manipulację oszukańczą tejże Kasy,

3) że oszustw dopuszczono się w ten sposób, iż urzędnicy Kasy wystawiali sobie wzajem weksle i sami je dyskontowali, przedłużając terminy płatności, procentów nie płacili, ani też udziałów wymaganych przez regulamin, nie wnosili.

4) że p. Puternicki, kierownik Wydziału Powiatowego, Hejke, pomocnik kierownika, Renkiewicz, kasjer, Grzegorczak goniec — żyrowali weksle na Zł. 6.000.—, 4.500.—, 4.000.—, i 1.500.—, a pieniądze podjął p. Kopulski dyrektor Kasy i że ogółem w ten sposób pobrano na weksle sumę Zł. 46.000.—,

5) że dopuszczano sie nadużyć w czekach przez podjęcie przez urzędnika Kasy pieniędzy w Banku Spółdzielczym i niewniesienie do Kasy,

6) że Kasa stała się żłobem dla endeckich działaczy a uboga ludność rolnicza daremnie nieraz kołatała o pożyczkę potrzebną na najniezbędniejsze inwestycje gospodarcze,

7) że w czasie rewizji Kasy przez organ nadzorczy sprytnie się urządzono, mając do dyspozycji pieniądze Kasy Sejmikowej.

Natomiast prawdą jest:

1) że Zarząd Kasy stale przyznawał i obecnie przyznaje pożyczki zgłaszającym się, prawie wyłącznie drobnym rolnikom a Kasa przyznane pożyczki stale wypłacała i obecnie wypłaca.

2) że żadnych manipulacji oszukańczych po śmierci dyrektora Kasy w działalności nie ujawniono, przeciwnie dokonana rewizja wykazała, że stan Kasy jest zgodny z księgą kasową, asygnacjami i księgą główną, że sprawdzone rachunki bieżące w Bankach są zgodne z księgą główną i pomocniczemi i że cała działalność Kasy za okres do dnia 18 stycznia r.b. jest zupełnie prawidłowa,

3) że na zasadzie uchwały Rady Kasy urzędnicy mogą zaciągać pożyczki nieprzekraczające 3-miesięcznych poborów, że postanowienia tego ani razu nie przekroczono, że urzędnicy płacą ustanowione odsetki na równi z innemi i że wogóle żadnych udziałów statut Kasy nie przewiduje,

4) że pp. Puternicki, Hejke, Renkiewicz i Grzegorczak ani jednego z powołanych weksli nie żyrowali, a p. Kopulski pieniędzy na zasadzie tych weksli nie podjął i że cała ta wiadomość o wekslach jest najzupełniej zmyślona,

5) że żadnych nadużyć w czekach niema, gdyż nie było ani jednego wypadku, aby podjęte przez urzędnika Kasy pieniądze w jakimkolwiek Banku nie były w tymże dniu wniesione do kasy i zaksięgowane,

6) że Zarząd i Rada Kasy składają się z przedstawicieli własności większej i mniejszej o różnych przekonaniach politycznych, przyczem przeważa element mniejszej, czego najlepszym dowodem jest udzielanie pożyczek 99% drobnym rolnikom w kwotach od Zł. 100—do 800.—,

7) że Kasa nie korzystała i nie korzysta z pieniędzy Kasy Sejmikowej, a pieniądze swoje lokuje w banku, pozostawiając w kasie sumy minimalne.

Nadmieniamy, że po 9-dniowej lustracji Kasy przez właściwego specjalistę Komisja Rewizyjna Kasy żadnych nadużyć nie ujawniła, o czem w dniu 21 stycznia r. b. sporządziła urzędowy protokuł, który przyjęty został do zatwierdzającej wiadomości przez Sejmik Powiatowy na posiedzeniu w dniu 11 lutego r. b.

Płock, dnia 11 lutego 1930 r.

Naczelnik Zarządu Kasy: (—) *T. Jóźwiński*

Prezes Rady Kasy: (—) *Paweł Krzymowski.*

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej: (—) *Stanisław Hajdukiewicz.*

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

PODATKI I OPŁATY STEMPLOWE.

Wykładnia ustawy o opłatach stemplowych ustalona przez Ministerstwo Skarbu.

253. (art. 82 i 83). Korzystanie z kredytu opartego o rejestrowy zastaw rolniczy (rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 360 oraz rozporządzenie ministerjalne z dn. 14 lipca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 658) ujęte jest obecnie (w myśl okólnika Dyrekcji Banku Polskiego z dn. 14 sierpnia 1929 r. Nr. 68) w następującą formę prawną:

Osoba, która chce otrzymać pożyczkę w ramach kredytu, o którym mowa, otrzymawszy promesę (przyrzeczenie udzielenia pożyczki) od instytucji kredytowej, wymienionej w art. 3 powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, sporządza weksel (bądź trasowany, który podpisuje jako akceptant, bądź własny, który podpisuje jako wystawca) lub kilka weksli.

Nadto osoba, która otrzymała promesę, sporządza i podpisuje dokument umowy zastawniczej (art. 5 powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej oraz § 12 powołanego rozporzadzenia ministerjalnego). W umowie tej oświadcza zastawca, że na wymienionych w umowie produktach rolnictwa lub przemysłu rolnego ustanawia rejestrowy zastaw rolniczy celem zabezpieczenia należności zastawnika z tytułu wekslu (względnie weksli); umowa zastawnicza wymienia w szczególności: 1) znamiona wekslu (względnie weksli) a mianowicie sumę wekslową, datę wystawienia, datę płatności oraz osobę wystawcy, a przy wekslach trasowanych również osobę akceptanta, 2) kwotę, dla której zastaw zostaje ustanowiony; ta kwota przewyższa sumę wekslową (sumę wymienioną w promesie) nadwyżka obejmuje należności uboczne (odsetki, koszta sądowe i t. p.).

Jeżeli instytucja kredytowa, która udzieliła pożyczki, nie należy do banków państwowych, to sporządza dokument cesji, w którym, stwierdziwszy, że weksel, dla którego został ustanowiony rejestrowy zastaw rolniczy przeniosła drogą indosu na Bank Polski, „ustępuje Bankowi Polskiemu wszelkie prawa, przysługujące dotychczas cedentowi jako zastawnikowi do należącego do zastawcy...“ (zboża i t. p.) „stanowiącego przedmiot rejestrowego zastawu rolniczego“.

Ministerstwo Skarbu oznajmia, w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości, że do pism wyżej wymienionych stosuje się ustawę o opłatach stemplowych w sposób następujący.

Promesa (przyrzeczenie udzielenia pożyczki) jest wolna od opłaty stemplowej na mocy art. 134 (ustęp drugi, zdanie drugie) u. o. s.

Weksle, o których wyżej mowa, podlegają opłacie według zasad ogólnych podanych w ustępie pierwszym art 122, w ustępie pierwszym art. 123, w art. 124 oraz w ustępie pierwszym art. 125.

Dokument umowy zastawniczej podlega w każdym razie opłacie w wysokości 3 zł., przewidziane w ustępie drugim art. 82 u. o. s. a mianowicie w myśl punktu 5 powołanego artykułu, gdyż różnica między kwotą, dla której zostaje ustanowiony rejestrowy zastaw rolniczy, a sumą wekslową, stanowi kaucję na zabezpieczenie należności ubocznych. Dokument, o którym mowa, nie podlega dalszej opłacie, a mianowicie: na mocy ustępu drugiego art. 83 u. o. s. jeżeli: a) weksel, o którym mowa wyżej, został sporządzony przed sporządzeniem dokumentu umowy zastawniczej, b) weksel ten jest w umowie zastawniczej dokładnie określony przez wymienienie znamion wekslu podanych w ustępie trzecim niniejszej wykładni i c) uiszczono opłatę od wekslu należną w myśl ustępu pierwszego art. 122.

Celem stwierdzenia, czy zachodzą warunki, wymienione w ustępie poprzednim pod a) oraz c), ma być weksel okazany organowi, powołanemu do wymierzenia opłaty stemplowej. Jeżeli jednak weksel, o którym mowa, okazano notarjuszowi mającemu siedzibę na obszarze, na którym obowiązuje kodeks cywilny austryjacki lub Sądowi mającemu siedzibę na tymże obszarze, przy poświadczeniu podpisu zastawcy i notarjusz ten, względnie sąd, w tekście poświadczenia stwierdził, że weksel, względnie weksle, wymienione w umowie zastawniczej, zostały okazane oraz ile uiszczono od nich tytułem opłaty stemplowej, to podatnik nie jest obowiązany do okazania wekslu urzędowi skarbowemu. Notarjusz, mający siedzibę poza obszarem, na którym obowiązuje kodeks cywilny austrjacki, sporządzając umowę zastawniczą w formie aktu urzędowego lub poświadczając podpis zastawcy na umowie zastawniczej, sporządzonej w formie dokumentu prywatnego, stwierdza w akcie urzędowym względnie w zaświadczeniu, że weksel, względnie weksle, wymienione w umowie zastawniczej zostały okazane oraz ile uiszczono od nich tytułem opłaty stemplowej (§ 54 oraz § 55, ustęp trzeci, punkt „a“ r. w. s. L. D. V. 152/6/30).

KRONIKA KRAJOWA.

Cechy charakterystyczne fałszywych banknotów 100 dolarowych.

Ukazały się w obiegu bardzo udatnie podrobione banknoty 100 dolarowe z podobizną Franklina w środku, serji 1914, z podanemi miejscami emisji:

Federal Reserve Bank	Philadelphia	(3C)
„ „ „	New-York	2B
„ „ „	Cleveland	4D
„ „ „	San Francisko	12L

Są one wyjątkowo niebezpieczne i drukowane są z subtelnie trawionej fotomechanicznej płyty.

Bilety są drukowane na podrabianym papierze, podobnym do autentycznego jednak jedwabne włókno na falsyfikacie wydaje się nieco cieńsze, niż na banknocie prawdziwym i na prawdziwym bilecie nie jest tak skręcone, jak na przedniej stronie falsyfikatu.

W górnej części medaljonu, którego tło jest wykonane z krzyżujących się linji poziomych i pionowych, zewnętrzny brzeg, który tworzą zakończenia owych linji, nie jest zupełnie równy, lecz zlekka ząbkowany w miejscu, gdzie linje tła się kończą, wobec czego owalne tło falsyfikatu nie posiada w tej części równolinijnej włoskowatej orbity tła.

Do druku strony przedniej falsyfikatu użyto farby nie czarnej, a raczej szaropopielatej Również stempel granatowy jest jaśniejszy. Wykonanie głowy nie jest tak subtelne, jak na biletach autentycznych, różnicę tę jednak można rozpoznać tylko przy pomocy lupy.

Dolna część szarfy, obejmująca portret, opuszcza się tak nisko, że zachodzi na prawą część litery R w słowie „hundert“, podczas, gdy w autentycznym banknocie dolna część szarfy nie styka się z żadną częścią litery. W górnej części falsyfikatu, w dolnej części końcowej litery A, słowa AMERICA, zacieniowanie ma formę prawie okrągłą, podczas gdy w autentycznym bilecie ma formę owalu ściętego od góry. Numeracja banknotów fałszywych nie jest widoczna z odwrotnej strony, jeżeli banknot nie jest trzymany pod światło.

Strona odwrotna drukowana jest w kolorze zielonym, jaśniejszym od autentycznego. Ostatnie wielkie K w małym tekście na dole różni się od ostatniej litery K na biletach autentycznych: K zamiast K, które jednak nawet na fotografji jest trudne do rozpoznania. Na falsyfikacie na końcu bujającego w powietrzu sukna prawej figury kropka jest łatwo widoczną zaś na autentycznym trudno ją zauważyć. Ogólne wykonanie strony odwrotnej falsyfikatu jest nieco gorsze, aniżeli biletów autentycznych, lecz różnica ta przy porównaniu z biletem autentycznym jest widoczna tylko przez lupę.

Fałszywe 100 dolarowe banknoty z portretem Franklina. W odróżnieniu od prawdziwych fałszywe te banknoty wykazują przedewszystkiem jaśniejszy ton kreseczek tak, że całe tło banknotu fałszywego jest wyraźniejsze niż na prawdziwych. Tekst i pieczęć wykonana na falsyfikatach cokolwiek wypadła słabiej, tło portretu Franklina składające się ze skrzyżowania poziomych i pionowych linji na brzeżku owalu ponad głową wykazuje ząbkowate zakończenie podczas kiedy na prawdziwych banknotach brzeżek jest gładki. Nazwisko Franklina pod medaljonem wykonane jest literami, które mają tylko linje konturu, a przestrzeń między niemi jest pusta. Podczas kiedy na prawdziwych banknotach te kontury wykonane są jedną linijką, co widzi się gołem okiem, to na falsyfikatach widać dwie linijeczki, jedna koło drugiej, tak że nazwisko Franklina na falsyfikatach daje wrażenie grubszego pisma. Strona odwrotna banknotu daje następującą wskazówkę do odróżnienia: dolny brzeg obrazu jest w środku, a mianowicie poniżej trzech siedzących figur kobiecych wygięty w dół do jednego milimetra, to wygięcie łatwo się daje zauważyć po przyłożeniu linijki i zauważone zostało we wszystkich falsyfikatach.

P. Devey o Polsce.

Pod takim tytułem umieściły pisma codzienne i fachowe wzmiankę z obecnego pobytu doradcy finansowego Rządu Polskiego w Stanach Zjednoczonych A. P.

Na bankiecie wydanym w Chicago na cześć p. Dewey'a przez Towarzystwo kupców i przemysłowców amerykańskich, p. Dewey przemawiał na temat stosunków gospodarczych w Polsce i między innemi powiedział:

„Polska jest szczególnie korzystnem terenem dla inwestycyj amerykańskich. Zamiast pożyczać, stańmy się wspólnikami przemysłu polskiego. W Polsce jest wielka życzliwość dla Ameryki—robotnik jest inteligentny. Polska, dzięki swemu geograficznemu położeniu jest ośrodkiem dystrybucji towarów dla 100 milj nów ludzi, a cyfra ta jeszcze się powiększy, gdy otworzą się rynki rosyjskie. Amerykanie powinni korzystać ze sposobności, póki ta jeszcze istnieje".

Komunalna Kasa Oszczędności pow. Włodawskiego.

Komunalna Kasa Oszczędności pow. Włodawskiego we Włodawie uruchomiła z dn. 1 stycznia 1930 r. oddział w Parczewie. Oddział w Parczewie przyjmuje wkłady oszczędnościowe, otwiera rachunki bieżące, udziela pożyczki wekslowe, pożyczki pod zastaw papierów wartościowych oraz inkasuje weksle i inne dokumenty.

Obniżenie stopy procentowej od wkładów w bankach prywatnych.

W początkach lutego odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Związku Banków w Polsce, na którem rozważano sprawę obniżenia stopy procentowej od wkładów w bankach prywatnych. Po przeprowadzeniu dyskusji nad obecną sytucją na rynku pieniężnym w związku z obniżeniem stopy dyskontowej w bankach prywatnych z 13 na 12 proc. kartel bankowy jednomyślnie postanowił obniżyć stopę procentową od wkładów od trzech czwartych do 1 proc.

KRONIKA ZAGRANICZNA.

P. K. O. we Francji.

Pocztowa Kasa Oszczędności, Bank Gospodarstwa Krajowego i Państwowy Bank Rolny utworzyły ostatnio w Warszawie specialny Bank dla ułatwienia wychodźtwu polskiemu bezpiecznej lokaty swych oszczędności. Nowoutworzona instytucja oszczędnościowa nazwana została „Polską Kasą Opieki", co w rezultacie daje ogólnie znany skrót „P. K. O.".

Pożyteczna ta instytucja finansowa, posiadająca całkowitą gwarancje wyżej wspomnianych banków, rozpoczęła już na pewnych terenach emigracyjnych swą działalność.

Ostatnio otrzymujemy wiadomości o rozpoczęciu czynności P. K. O. we Francji, lecz zmuszeni jesteśmy zaznaczyć, że to rozpoczęcie nie było zbyt dobrze pomyślane.

Otóż na gruncie francuskim, gdzie jak wiadomo skupia się obecnie gros naszego wychodźtwa, szczególną uwagę zwrócono na oszczędności wychodźców, lecz techniczne wykonanie czynności, związanych z wpłacaniem gotówki i przez emigrantów jest niezbyt szczęśliwie pomyślane. Chodzi nam tutaj o t. zw. „wpłatnie" P. K. O. Otóż wpłatnie zorganizowane zostały w ten sposób, że przyjmowanie wkładek oszczędnościowych od emigrantów powierzono biurom „Opieki Polskiej" we Francji. Powierzenie czynności czysto finansowych instytucji wybitnie społecznej, naszem zdaniem, uważać należy conajmniej za niewłaściwe. Personel „Opieki Polskiej" przeznaczony jest głównie do niesienia pomocy zgłaszającym się do „Opieki" chorym, wdowom i sierotom oraz poszukującym pracy, a więc powierzenie mu funkcji finansowych, jak przyjmowanie wkładek oszczędnościowych odrywa go od pracy społecznej wtedy, gdy tą ostatnią i tak jest nadmiernie przeciążony.

Prócz tego uważamy, że połączenie dwuch zupełnie przeciwnych funkcji opiekuńczej i czysto handlowej nie wpłynie dodatnio na rezultaty żadnej z tych prac, a co do depozytarjuszy, to jasnem jest, że niechętnie będą lokowali swe oszczędności w temże samem biurze, gdzie schodzą się bezrobotni i biedacy.

Wszystkie te niedokładności, jakie prawie zawsze mają miejsce przy organizacji nowych placówek oszczędnościowych dadzą się z łatwością usunąć i mamy nadzieję, że będą wzięte pod uwagę nasze spostrzeżenia, które i inne pisma, mniej lub więcej fachowe zauważyły, bowiem usunięcie „Wpłatni" z biur „Opieki Polskiej" tylko przyczyni się do rozrostu i solidności tej, tak potrzebnej naszej emigracji instytucji wybitnie oszczędnościowej, jaką jest Polska Kasa Opieki.

GIEŁDA.

Z giełdy pieniężnej.

W dniu 15 lutego r. b. notowano na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie:

Dolary (dewiza New-York) 8.883—8.923

Papiery %% w zł. zł.:	
7% listy zast. Pań. Banku Roln.	83.25
8% listy zast. Pań. Banku Roln.	94.—
7% listy zast. Banku Gosp. Kraj	83.25
7% obligacje Banku Gosp. Kraj.	83.25
8% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	94.—
8% obligacje Banku Gosp. Kraj.	94.—
8% obligacje Pol. Banku Komunal.	93.—
Papiery %% państwowe:	
5% Pań. poż. Konwer. 1924 r.	—
4% Prem. Poż. Inwestycyjna (100 zł. zł.)	125.50
5% Poż. Premjowa 5.II-1926 r. (5 dol)	78.— —78.75
10% Pożyczka kolejowa	102.50
7% poż. stabilizacyjna	85.—
Akcje Banku Polskiego	160.50—161.50
Pozatem kosztują:	
Ruble złote — (w żądaniu) —	4.62
Ruble srebrne (1 rb. 50 kop.)	2.23
Gram czystego złota — 5.9244.	

Z giełdy zbożowej.

W dniu 11 lutego 1930 r. notowano na Warszawskiej giełdzie zbożowej przy obrotach małych: żyto — 20 — 20.75, pszenica — 36.—37.—, owies jednolity 19.— —19.50, jęczmień—24.25 — 26.

Ceny za 100 kg. Tendencja słaba.—

Każda Komunalna Kasa Oszczędności powinna ogłosić w dwutygodniku „Oszczędność“ swój bilans netto. Zgłoszenia prosimy nadsyłać zawczasu do Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie.

Warszawa, Świętokrzyska 13 m. 15.

Druk Jana Górnickiego. Nowy-Świat № 57. Tel. 152-16.